

III

(Akty przygotowawcze)

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

463. SESJA PLENARNA W DNIACH 26 I 27 MAJA 2010 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie sprawozdania Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Możliwości znakowania dotyczącego dobrostanu zwierząt oraz ustanowienia europejskiej sieci ośrodków referencyjnych ds. ochrony i dobrostanu zwierząt”

COM(2009) 584 wersja ostateczna

(2011/C 21/08)

Sprawozdawca: **Leif E. NIELSEN**

Dnia 28 października 2009 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

sprawozdania Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Możliwości znakowania dotyczącego dobrostanu zwierząt oraz ustanowienia europejskiej sieci ośrodków referencyjnych ds. ochrony i dobrostanu zwierząt”

COM(2009) 584 wersja ostateczna.

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 6 maja 2010 r.

Na 463. sesji plenarnej w dniach 26–27 maja 2010 r. (posiedzenie z 26 maja) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 106 do 2 – 1 osoba wstrzymała się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Potrzebny jest system znakowania oparty na obiektywnych podstawach, dzięki któremu konsumenci mieliby możliwość wyboru produktów zwierzęcych wytwarzanych z zastosowaniem wyższych standardów w zakresie dobrostanu zwierząt niż standardy minimalne obowiązujące w UE. Znakowanie takie zapewniałoby rozpoznawalną gwarancję opartą na wiarygodnych informacjach, odpowiednich do komunikowania się z konsumentami.

1.2 System powinien bazować na ocenie i porównaniu standardów w oparciu o podstawy naukowe. Powinien być dobrowolny, zharmonizowany, nastawiony na rynek oraz opierać się na certyfikacji i zapewniać możliwość łączenia z prywatnymi oznakowaniami i znakami jakości, z zachowaniem dokładnie określonych kryteriów. Jednocześnie system ten musi być

zgodny z międzynarodowymi zobowiązaniami oraz możliwy do zastosowania, na odpowiednich warunkach, do produktów importowanych do UE.

1.3 EKES wyraża uznanie dla dogłębnych analiz przeprowadzonych na zlecenie Komisji, na podstawie których dokonano oceny skutków różnych możliwości wprowadzenia systemu znakowania oraz ustanowienia europejskiej sieci ośrodków referencyjnych. Z analiz tych wyraźnie wynika, że najbardziej realistyczną możliwością jest system oznakowania zgodny z powyższym opisem, co jednocześnie odpowiada wcześniejszym zaleceniom EKES-u (¹).

(¹) Opinia rozpoznawcza EKES-u w sprawie oznakowania dotyczącego dobrostanu zwierząt z 15 marca 2007 r., opracowana na wniosek prezydencji niemieckiej (Dz.U. C 161 z 13.7.2007, s. 54).

1.4 Komisja nie bada jednak wymagań wobec takiego „systemu gwarancji” ani nie określa hierarchii przydatności poszczególnych możliwości, ale pozostawia kwestię otwartą, mimo że większość z tych możliwości należy uznać za nierealistyczne. Przedstawienie konkretnej propozycji, która mogłaby stanowić punkt wyjścia do dalszej dyskusji, byłoby właściwsze i stanowiłoby krok naprzód w działaniach. Jest to tym bardziej wskazane, że dwa lata temu Rada zwróciła się do Komisji, by ta oparła swe dalsze rozważania na zaleceniach EKES-u.

1.5 Nie powinno się niepotrzebnie przeciągać dyskusji, zwłaszcza w kontekście projektu „Welfare Quality”⁽²⁾, którego rezultaty powinny zostać jak najszybciej zastosowane w praktyce. Należy także utrzymać i wykorzystać sieć kontaktów między uczestniczącymi w projekcie instytucjami, a także zaangażowanie naukowców, nie tracąc nadmiernie czasu na dalsze dyskusje na temat teoretycznych możliwości, z których nie wyłaniają się żadne konkretne propozycje.

1.6 Dzięki projektowi „Welfare Quality” powstała solidna podstawa do opracowania naukowych wskaźników – opartych przede wszystkim na dobrostanie i zachowaniu zwierząt, a przez to pośrednio także na stosowanych systemach i metodach produkcji – na bazie których można następnie stworzyć klasyfikację zapewniającą konsumentom przejrzyste i rzetelne informacje.

1.7 W związku z tym EKES popiera utworzenie europejskiej sieci stanowiącej pewnego rodzaju kontynuację projektu „Welfare Quality”. Zgodnie ze swymi wcześniejszymi zaleceniami Komitet jest zdania, że połączenie systemu znakowania i koordynowanej centralnie sieci to najlepsze rozwiązanie spośród przedstawionych możliwości. Jednocześnie zainteresowane strony powinny mieć istotny wpływ na sposób działania systemu i na ustalanie standardów.

1.8 Zaproponowane uregulowanie ma uzupełniać obowiązujące obecnie przepisy UE dotyczące jakości, zgodnie z którymi stosuje się „definicje zarezerwowane” w odniesieniu do produktów ekologicznych i systemów produkcji jaj, a także przepisy dotyczące oznaczeń geograficznych i tradycyjnych specjalności. Wszystkie te przepisy odnoszą się przede wszystkim do metod produkcji i do pochodzenia, nie zaś do dobrostanu zwierząt.

2. Kontekst

2.1 Stosowanie mierzalnych wskaźników, wyższe standardy w zakresie dobrostanu zwierząt, znakowanie oraz ustanowienie europejskiej sieci to istotne elementy planu działań Komisji dotyczącego ochrony i dobrostanu zwierząt⁽³⁾. Celem jest zapewnienie konsumentom lepszych podstaw, na których mogliby się oprzeć przy wyborze produktów zwierzęcych

produkowanych z większym uwzględnieniem dobrostanu zwierząt, niż wynika to z minimalnych wymogów UE. Można to osiągnąć poprzez lepsze informowanie o dobrostanie zwierząt i udrażliwanie na tę kwestię, poprzez opracowywanie standardów oraz wymianę i stosowanie sprawdzonych rozwiązań w ramach europejskiej sieci ds. ochrony i dobrostanu zwierząt. Jako że EKES jest organem reprezentującym społeczeństwo obywatelskie, a przy tym ciałem o bardzo różnorodnym składzie, w oczywisty sposób jego zadaniem jest wniesienie wkładu w ustanowienie elastycznego i sprawnie funkcjonującego systemu.

2.2 Sprawozdanie zostało opracowane w odpowiedzi na wniosek Rady z maja 2007 r., w którym zaproponowano analizę możliwości znakowania dotyczącego dobrostanu zwierząt. Podstawę stanowiła opinia z inicjatywy własnej EKES-u oraz zorganizowana następnie konferencja⁽⁴⁾. Rada wezwała Komisję do zbadania możliwości znakowania dotyczącego dobrostanu zwierząt i do uwzględnienia przy tym zaleceń EKES-u, w których mowa o zbadaniu praktycznych możliwości wprowadzenia systemu znakowania na podstawie wskaźników dotyczących dobrostanu zwierząt, zgodnie z wynikami projektu „Welfare Quality”. Ponadto Rada zaleciła, podobnie jak EKES, przeprowadzenie następnie kampanii informacyjnej obejmującej całą UE i poświęconej zagadnieniom dobrostanu zwierząt i znakowania.

2.3 W załącznikach do sprawozdania przedstawiono obszerne badania zewnętrzne, w których analizowano zarówno możliwości znakowania dotyczącego dobrostanu zwierząt i informowania o zagadnieniach związanych z tym dobrostanem, jak również aspekty związane z ustanowieniem europejskiej sieci. Międzyinstytucjonalna dyskusja na temat sprawozdania i tych badań ma być, zgodnie z apelem Rady, podstawą dalszych rozważań Komisji.

2.4 W sprawozdaniu oraz w dołączonym do niego porównaniu badań sporządzonym przez służby Komisji zestawiono istniejące możliwości różnych obowiązkowych i dobrowolnych systemów znakowania, nie wyróżniając żadnej z tych możliwości. Ze sprawozdania wynika jednak, że przyszły system powinien polegać na informowaniu w sposób przyjazny dla konsumenta, opierać się na naukowych podstawach, włączać niezależne instytucje certyfikacyjne, zabezpieczać przed zakłóceniami konkurencji oraz być zgodny z międzynarodowymi zobowiązaniami.

2.5 Jak twierdzi Komisja, europejska sieć ośrodków referencyjnych mogłaby harmonizować standardy lub wskaźniki, koordynować istniejące zasoby, przyczynić się do wymiany sprawdzonych rozwiązań, zapewniać niezależne informacje oraz zapobiegać pokrywaniu się działań. Do wyboru są następujące możliwości: utrzymanie obecnego stanu rzeczy bez podejmowania dalszych działań; podejście scentralizowane; podejście zdecentralizowane; strategia ukierunkowana w większym stopniu na zadania, mająca określone elementy centralne i zdecentralizowane.

⁽²⁾ Welfare Quality® to projekt badawczy finansowany przez UE, przeprowadzony w latach 2004–2009 przez ok. 250 naukowców z 39 instytutów i uczelni w 13 krajach europejskich i znaczących w tej dziedzinie państwach trzecich. W ramach tego projektu opracowano, w oparciu o wiedzę naukową, standardy w zakresie dobrostanu zwierząt oraz praktyczne strategie na rzecz uwzględniania dobrostanu zwierząt w produkcji rolnej oraz na dalszych etapach produkcji i dystrybucji, w tym także w zakresie wprowadzania produktów na rynek i informowania konsumentów.

⁽³⁾ COM(2006) 13 z 23 stycznia 2006 r.

⁽⁴⁾ Konferencja zatytułowana „Dobrostan zwierząt – poprawa dzięki znakowaniu?”, zorganizowana przez Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Komisję Europejską i niemiecką prezydencję w Radzie odbyła się 28 marca 2007 r. Rada podkreśliła, że „należy uwzględnić zalecenia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego zawarte w opinii rozpoznawczej” (konkluzje z 2797. posiedzenia Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w Brukseli, 7 maja 2007 r.).

2.6 Komisja zbada między innymi obciążenia administracyjne, koszty oraz stosunek do systemów znakowania dotyczących jakości produktów, np. rolnictwa ekologicznego. Ma przy tym wykorzystać wyniki projektu „Welfare Quality” i zbadać ewentualne skutki społeczne, gospodarcze i ekologiczne. Komisja przeprowadzi także dalsze badania, by stwierdzić, czy wyrażane opinie zmieniły się w porównaniu z poprzednimi sondażami, a jeżeli tak, to dlaczego.

3. Uwagi

3.1 EKES w dalszym ciągu popiera plan działań Komisji na rzecz dobrostanu zwierząt⁽⁵⁾ i uważa za pozytywny fakt, że Protokół w sprawie dobrobytu zwierząt znalazł znaczący oddźwięk w traktacie z Lizbony, co świadczy o rosnącym zainteresowaniu tą kwestią⁽⁶⁾.

3.2 Z przeprowadzonych analiz wynika konieczność bardziej spójnego i lepiej skoordynowanego podejścia do ochrony i dobrostanu zwierząt w UE. Mnogość dobrowolnych systemów znakowania i regulacji dotyczących jakości, które istnieją w państwach członkowskich, niesie ze sobą ryzyko wprowadzenia w błąd oraz nieuzasadnionego i niewłaściwego zróżnicowania produktów. Ponadto powoduje ona powstawanie nierównych warunków na poszczególnych etapach łańcucha produkcji i dystrybucji.

3.3 Konsumenci mogą opowiadać się za dobrostanem zwierząt z powodów etycznych, ze względu na jakość, bądź z innych przyczyn, jednak z braku dokumentacji nie mają zaufania do rzetelności i wiarygodności argumentów stosowanych przy wprowadzaniu produktów do obrotu. Dlatego obiektywna i oparta na naukowej wiedzy dokumentacja jest nieodzownym warunkiem poprawy wprowadzania na rynek produktów zwierzęcych, przy których produkcji dobrostan zwierząt uwzględniany jest w większym stopniu niż wynika to z minimalnych wymogów UE. Oczywiście jest także, że znakowanie osiągnie pożądaną efekt tylko w przypadku, gdy podane informacje będą zrozumiałe, a konsumenci będą w dostatecznym stopniu poinformowani o ich znaczeniu i odpowiednio zainteresowani.

3.4 Potrzebna jest zatem rozpoznawalna gwarancja, oparta na obiektywnych i rzetelnych informacjach. EKES, zgodnie ze swym stanowiskiem z 2007 r., bez zastrzeżeń popiera działania w tym zakresie. Przyjmuje też z zadowoleniem wykonaną dotychczas, bardzo dokładną pracę i ze zrozumieniem odnosi się do nakładu czasu, który się z nią wiązał.

⁽⁵⁾ Zob. opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnotowego planu działań dotyczącego ochrony i dobrostanu zwierząt na lata 2006–2010, Dz.U. C 324 z 30.12.2006, s. 18.

⁽⁶⁾ Zgodnie z art. 13 „Unia i państwa członkowskie w pełni uwzględniają wymagania w zakresie dobrostanu zwierząt jako istot zdolnych do odczuwania, przy równoczesnym przestrzeganiu przepisów prawnych i administracyjnych oraz zwyczajów państw członkowskich związanych w szczególności z obyczajami religijnymi, tradycjami kulturowymi i dziedzictwem regionalnym”. Ten wiążący zapis zastępuje dotychczasową dżentelmeńską umowę (protokół) i umożliwi np. Europejskiemu Trybunałowi Sprawiedliwości rozstrzygnięcie sporów w tej dziedzinie.

3.5 Byłoby jednak bardziej celowe, gdyby Komisja uszeregowała dostępne możliwości według ich przydatności oraz przedstawiła – jako punkt wyjścia do mającego nastąpić procesu politycznego – co najmniej jedną propozycję, w tym propozycję opartą na zaleceniach EKES-u. Wszystko wskazuje na to, że obszerne badania jednoznacznie potwierdzają słuszność zaleceń Komitetu, zgodnie z którymi z realistycznego punktu widzenia system znakowania musi być dobrowolny, zharmonizowany i podlegający prawom rynku, tak aby stwarzał praktyczne i wykonalne możliwości wprowadzania do obrotu produktów zwierzęcych, które spełniają wymogi wyższe niż minimalne.

3.6 Komisja powinna także wykorzystać rezultaty szeroko zakrojonych europejskich działań w tej dziedzinie: systemy oparte na wiedzy, które dostarczają informacji zarówno dostawcom towarów i usług, jak i producentom, oraz wpływają na zachowania rynku i konsumentów. Jako przykłady można wymienić znak Fairtrade, certyfikację Forest Stewardship Council i Marine Stewardship Council oraz znak Rainforest Alliance. Do najważniejszych elementów muszą należeć: zarządzanie systemem, zakres, cele, ustalanie standardów, zapewnienie niezależnej oceny, ocena skutków, analiza kosztów i korzyści oraz kontrola podawanych publicznie informacji i reklamy⁽⁷⁾.

3.7 Koordynacja badań zapewniłaby lepsze wykorzystanie zasobów. W tym kontekście Komitet uważa za ważne, by posunąć naprzód debatę międzyinstytucjonalną, zwłaszcza w kontekście projektu „Welfare Quality”, którego rezultaty powinny zostać szybko wdrożone w praktyce. Należy też utrzymać zaangażowanie naukowców i kontynuować prace w oparciu o osiągnięte dotychczas wyniki, nie tracąc nadmiernie czasu na dalsze dyskusje na temat teoretycznych możliwości, które nie wyłaniają żadnych konkretnych propozycji. Sieć obejmująca naukowców z odpowiednich państw trzecich ma także decydujące znaczenie dla rozpowszechniania wyników badań i poprawy zrozumienia polityki UE, co jest ważne dla stosunków handlowych w przyszłości.

Systemy znakowania

3.8 Chociaż analiza nie zawiera jasnego wniosku co do systemu znakowania, pośrednio wskazuje na prosty i elastyczny system, który wydaje się najbardziej realistyczną możliwością. Jest to we wszystkich istotnych punktach zgodne z zaleceniami i propozycjami EKES-u, w których mowa jest o oparciu się na podstawach naukowych, o nastawieniu na rynek, dobrowolności oraz możliwości stosowania w połączeniu z istniejącymi prywatnymi oznakowaniami i znakami jakości.

3.9 Dlatego Komitet podtrzymuje swoje zdanie, że system znakowania powinien opierać się na następujących zasadach:

⁽⁷⁾ Można również przewidzieć uzyskanie przez taki system akredytacji ISO 65; ogólne wymogi dla organizacji, które oferują certyfikację produktów.

- Proponowany ośrodek referencyjny – lub kilka ośrodków – ustala konieczne obiektywne kryteria, z uwzględnieniem całego cyklu życia zwierzęcia, oraz wskazuje na ich podstawie praktyczne i realistyczne warunki produkcji, tak aby zapewnić jak największą synergię między badaniami naukowymi, rozwojem i wykorzystaniem nowych technologii ⁽⁸⁾.
- Kryteria przekłada się na standardy ⁽⁹⁾, które będą stosowane w systemie znakowania. Należy przy tym uwzględnić m.in. kwestie mierzenia i kontroli przez niezależny organ, z udziałem zainteresowanych stron.
- Handel i przemysł będą wtedy mogły wprowadzić uznane przez UE dobrowolne oznaczenie dotyczące jakości, poświadczające, że spełniono standardy przewyższające unijne standardy minimalne.
- Standardy te mogłyby np. odpowiadać trzem różnym poziomom powyżej standardów minimalnych, zależnie od tego, w jakim stopniu dotyczy to danego gatunku zwierząt lub danego produktu ⁽¹⁰⁾.
- Gwarancję spełnienia specyficznych wymogów oraz kontrolę stosowania oznaczenia zapewnią kontrole własne oraz niezależny nadzór ⁽¹¹⁾.

3.10 Według tego modelu stosowanie i kontrola danego znaku jakości będą odbywały się na warunkach rynkowych, niezależnie od organów publicznych. Proponowane dobrowolne dodanie znaku do istniejących oznaczeń (w połączeniu z systemem oznaczeń w postaci gwiazdek, kolorów czy punktów) dodatkowo rozwiązuje problem nadmiaru oznaczeń i informacji na etykiecie. Zainteresowany i zmotywowany konsument otrzyma odpowiednią informację, a zaufanie do systemu zapewni naukowa podstawa oraz niezależna certyfikacja.

3.11 Tempo wdrażania musi koniecznie odpowiadać wymogom rynku, jednak organizacje producentów, przedsiębiorstwa i handel detaliczny będą miały możliwość zastosowania systemu do wszystkich swoich produktów – o ile będą one spełniały standardy wyższe od minimalnych –

⁽⁸⁾ Zgodnie z projektem „Welfare Quality” ocena ma dotyczyć przede wszystkim zachowania zwierząt („welfare outcomes”), a nie systemu produkcji („input and resources”). W praktyce systemy produkcji oceniane są pośrednio, poprzez ich wpływ na zachowanie zwierząt. Zakłada się, że wskaźniki obejmą wszystkie istotne aspekty hodowli danego gatunku, takie jak: cechy hodowli, wymogi dotyczące przestrzemi i pomieszczeń, możliwość naturalnego zachowania, codzienne kontrole, aspekty zdrowia i chorób, odstawienie młodych od matki, zabiegi chirurgiczne oraz transport do ubojni, ogluszenie i ubój. Ponadto system tworzy zachęty do dobrowolnych innowacji i indywidualnych usprawnień.

⁽⁹⁾ Należy rozróżnić pojęcia „standard” i „norma”. Normy są opracowywane i ustalane przez europejskie jednostki normalizacyjne według konkretnych procedur.

⁽¹⁰⁾ Odpowiednio do trzypoziomowej klasyfikacji stosowanej w projekcie „Welfare Quality”: doskonały (najwyższy poziom), zaawansowany (dobra dbałość o dobrostan zwierząt) oraz powyżej wymogów minimalnych.

⁽¹¹⁾ Instytut, organizacja lub wyspecjalizowana jednostka certyfikująca, która stosuje odpowiednie europejskie i międzynarodowe normy ISO (EN-ISO-17000) lub została zatwierdzona jako jednostka certyfikująca zgodnie z EN-ISO-45011.

i wprowadzania ich na rynek z takim znakiem. Ważne jest np., by system dało się połączyć z rosnącą tendencją do budowania wizerunku marki (*branding*), gdzie przedsiębiorstwa detaliczne stosują inne niż znakowanie sposoby informowania o tym, że produkty odpowiadają standardom dotyczącym dobrostanu zwierząt.

3.12 System będzie można stosować na podobnych warunkach do produktów importowanych i nie będzie to sprzeczne z zasadami Światowej Organizacji Handlu, gdyż WTO w praktyce dopuszcza dobrowolne systemy znakowania, o ile są one adekwatne i dostępne producentom z krajów trzecich na takich samych warunkach.

3.13 Podejście rynkowe zakłada m.in., że system będzie dostatecznie atrakcyjny dla konsumentów i sprzedawców oraz że koszty ponoszone przez producentów zostaną zrekompenzowane przez poprawę dostępu do rynku i wyższe ceny.

Europejska sieć i ośrodki referencyjne

3.14 Merytoryczny, oparty na obiektywnych postawach rozwój w dziedzinie ochrony i dobrostanu zwierząt musi odbywać się z udziałem istniejących w UE instytucji badawczych zajmujących się tą tematyką. Dlatego EKES opowiada się za utworzeniem europejskiej sieci w tej dziedzinie, która byłaby koordynowana przez jeden lub kilka ośrodków referencyjnych i zorganizowana podobnie jak istniejące ośrodki referencyjne w dziedzinie zdrowia zwierząt ⁽¹²⁾.

3.15 Zagadnieniami dobrostanu zwierząt zajmują się w pewnym zakresie Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), Wspólne Centrum Badawcze (WCB) i krajowe laboratoria referencyjne, nie są one jednak odpowiednimi instytucjami do koordynowania tej kwestii w całej UE. Sieć ma uzupełniać działalność instytucji unijnych, w żadnym wypadku nie powinna powielać żadnych działań. Zasadniczo ma ona zajmować się wszelkimi sposobami wykorzystania zwierząt do celów gospodarczych i być niezależna od interesów zewnętrznych.

3.16 Sieć powinna mieć następujące, powiązane ze sobą zadania:

- ustalanie i aktualizacja wskaźników służących ocenie ochrony i dobrostanu zwierząt w oparciu o podstawy naukowe i z uwzględnieniem uwag zainteresowanych stron;
- analiza i ocena skutków działań na rzecz dobrostanu zwierząt i jego poprawy;

⁽¹²⁾ Komisja stosuje określenie „europejska sieć ośrodków referencyjnych” (European Network of Reference Centres, ENRC), chociaż w zasadzie chodzi o sieć placówek badawczych. Sieć ta jest koordynowana – podobnie jak organizacje ds. ochrony zwierząt gospodarskich – przez ośrodek referencyjny lub kilka takich ośrodków (ewentualnie jeden ośrodek dla każdego gatunku zwierząt). Ośrodki proponują oparte na wskaźnikach standardy w zakresie dobrostanu zwierząt, zatwierdzone przez niezależną organizację. Oprócz postulatów zaangażowania zainteresowanych stron, nie omawia się tu szczegółowo, jak takie instytucje miałyby być zorganizowane.

- stały rozwój badań i podstaw naukowych w celu aktualizacji standardów;
- informowanie i prowadzenie dialogu na temat wdrażania standardów oraz przyczynianie się do szerzenia aktywnej postawy wobec ochrony i dobrostanu zwierząt na arenie światowej.

3.17 Realizacji takiego przedsięwzięcia najlepiej służyłaby kontynuacja prac sieci powstałej w ramach projektu „Welfare Quality” i połączenie jej z większą siecią w odpowiednich państwach trzecich. Dzięki projektowi „Welfare Quality” powstała podstawa systemu znakowania. Opracowano mianowicie naukowe wskaźniki dotyczące zwierząt, na bazie których można dalej stworzyć wspomnianą klasyfikację jako podstawę przejrzystych i rzetelnych informacji przeznaczonych dla konsumentów.

3.18 Standardy zaproponowane przez sieć powinny być zatwierdzane przez niezależną instytucję. Jako że oczywistym warunkiem funkcjonowania systemu jest czynny udział zainteresowanych stron, powinny one być w jak największym stopniu włączone w proces decyzyjny, m.in. jeśli chodzi o kształtowanie strategii oraz programu prac.

Pozostałe kwestie

3.19 Propozycja EKES-u w sprawie znakowania dotyczącego dobrostanu zwierząt opiera się na najbardziej aktualnej obecnie wiedzy naukowej i analizach. Zharmonizowane wymogi umożliwią konsumentom dokonywanie przemyślanego wyboru produktów, które nabywają, a to z kolei będzie źródłem zachęt dla przedsiębiorców. Aby tak się stało, trzeba jednak zwiększyć znajomość zagadnień związanych z dobrostanem zwierząt, standardami i znakowaniem, co można osiągnąć poprzez kampanie informacyjne i programy edukacyjne. Niezależnie od oczywistej konieczności koordynacji na szczeblu europejskim, opracowanie takich działań i ich realizacja powinny odbywać się na szczeblu regionalnym lub krajowym. Z doświadczeń wynika bowiem, że działania informacyjne podejmowane centralnie w UE mają niewielką siłę przebicia w państwach członkowskich.

3.20 Przedstawiona propozycja nie spowoduje konfliktu z istniejącym w UE systemem rolnictwa ekologicznego, które w dużym stopniu uwzględnia aspekty związane z dobrostanem zwierząt. Można założyć, że w przypadku produktów ekologicznych dobrostan zwierząt będzie brany pod uwagę w odpowiednim zakresie poprzez stopniowe stosowanie stan-

dardów, gdy tylko będą one dostępne, i tym samym stanie się – bez dodatkowych kosztów administracyjnych – elementem przepisów dotyczących kontroli produktów ekologicznych. Konsumenty kojarzą rolnictwo ekologiczne z wyższymi standardami w zakresie dobrostanu zwierząt i można przypuszczać, że znane są im produkty ekologiczne ze znakiem jakości UE.

3.21 Zaproponowane uregulowanie w zakresie znakowania dotyczącego dobrostanu zwierząt w gruncie rzeczy ma także uzupełniać obowiązujące w UE systemy znakowania dotyczącego jakości, które stosują „definicje zarezerwowane” w odniesieniu do produkcji jaj, a także przepisy dotyczące oznaczeń geograficznych i tradycyjnych specjalności. Systemy te odnoszą się do metod produkcji i do pochodzenia, nie zaś do dobrostanu zwierząt, chociaż w pewnym stopniu są w taki właśnie sposób rozumiane. Ponieważ systemy te są znane konsumentom, należy je zachować. Nie należy natomiast wprowadzać kolejnych, obowiązkowych czy dobrowolnych wymogów dotyczących stosowania „definicji zarezerwowanych” w oparciu o metody produkcji, gdyż – jak się okazało w związku z ustalaniem standardów minimalnych – warunki produkcji nie dają się uregulować w drodze skomplikowanych procedur legislacyjnych UE.

3.22 Komunikat Komisji w sprawie polityki jakości produktów rolnych zawiera propozycję opracowania wytycznych dla prywatnych i krajowych systemów certyfikacji żywności⁽¹³⁾. Wytyczne te mają z jednej strony chronić konsumentów przed wprowadzeniem w błąd, z drugiej zaś strony pozostawiają kwestię reagowania na zainteresowanie konsumentów dobrostanem zwierząt w rękach rynku. Jednocześnie dzięki nim certyfikacja staje się istotnym elementem polityki żywnościowej UE.

3.23 Zaproponowany system jest neutralny z punktu widzenia specyficznych zagadnień o podłożu religijnym, jako że znak oznacza tylko gwarancję spełnienia wymogów dotyczących dobrostanu zwierząt na określonym poziomie wykraczającym poza minimalne wymogi UE.

3.24 Europejska sieć ośrodków referencyjnych ds. ochrony i dobrostanu zwierząt ma pełnić kluczową rolę, jeśli chodzi o zapewnianie dobrostanu kręgowców hodowanych w celach gospodarczych. Do zwierząt tych zaliczają się także ryby i zwierzęta futerkowe, które powinny podlegać tym samym kryteriom co inne zwierzęta hodowlane. Dotyczy to również zwierząt laboratoryjnych, natomiast Europejskie Centrum Walidacji Metod Alternatywnych (ECVAM) ocenia rozwiązania zastępujące wykorzystywanie zwierząt do celów naukowych.

Bruksela, 26 maja 2010 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Mario SEPI

⁽¹³⁾ COM(2009) 234 z 28 maja 2009 r.